Nagyvárad

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 290. szám. Nagyvárad. Kedd 1915 december 21.

Nagyvárad hòdoló felirata király ő Felségéhez.

A törvényhatóság üdvözlő felirata Tisza István miniszterelnökhöz.

A magyar nemzet örömmel és hódolattal fogadta a legfelsőbb királyi elhatározást, a közös intézmények és a hadsereg cimer- és zászlókérdésében, amelylyel a magyar nemzet régi óhaja, régi vágya teljesült.

Az uj egyesitett cimer és zászló által a közös intézményeknél és a hadseregnél kifejezésre jut a magyar államiság s megszünik az a régi állapot, hogy a magyar cimert és a magyar zászlot hiába kerestük a közös intézményeknél.

Nagyvárad város törvényhatósága tudvalevőleg elhatározta, hogy a legfelsőbb elhatározás alkalmából hódoló felirattal járul a trón zsámolyához.

Teljes tudatában annak, hogy a legfelsőbb elhatározásnál nem csekély érdeme van gróf *Tisza* István miniszterelnök hazafias közreműködésének, egyben elhatározta a város törvényhatósága, hogy a legfelsőbb királyi kézirat közrebocsátása alkalmából köszönetének és hálájának kifejezéseül feliratban üdvözli gróf *Tisza* István miniszterelnököt.

Ugy a hódoló feliratot, mint a miniszterelnök üdvözlését *Lukács* Ödön főjegyző polgármesterhelyettes készitette el s most küldi rendeltetése helyére.

Az ő Felségéhez küldendő hódoló felirat szövege a következő:

Császári és király Apostoli Felség!
Legkegyelmesebb Urunk!

Második éve vivja a magyar nemzet rettentő harcát vitéz szövetségeseivel a hóditásra törekvő antant hatalmakkal. Bátor szivvel, áldozatkész lélekkel vivja e háborut, mert a fegyverek tüzénél felfedezte azt a hálót, a melyet a nyugati hatalmak ármánya és cselszövése, Oroszország hóditó politikája font köré s igy tudja, hogy vitéz fegyvereivel a létét fenyegető nagy veszedelemmel szemben kell magát megvédelmeznie.

Rettentő tusáiban áthatja, lelkesiti az a magasztos nemzeti gondolat, hogy azokat nemzeti mivoltáért, a magyarság, a magyar nyelv, a magyar királyság életéért vivja. Felséged magas figyelmét nem kerülte el magyar nemzetének önfeláldozó hüsége, s atyai jó szive megérezte a magyar szivnek azt a lüktető érverését, amely sulyos megpróbáltatásai közepette lelkesitő nemzeti gondolatát szülte. E nemzeti érzés ápolása, nemzeti gondolat ébrentartása céljából Felséged önkéntes legmagasabb elhatározásából megadta a magyar állami önállóság egyik nélkülözhetetlen attributomát, a magyar nemzeti életnek egyik legbecsesebb kincsét. Folyó évi október hó 12-én kelt legfelsőbb elhatározásában ugyanis Felséged a monarchia közös intézményének használatára közjogi viszonyainknak megfelelő cimert állapitott meg, s legfelsőbb hadi- és hujóhad parancsával a hadsereg zászlajának és a hadi tengerészet lobogójának közjogi kapcsolatunknak megfelelő jelképet adott.

Felséged e fejedelmi tényével a magyar nemzeti államot az önállóság oly becses külső jeleivel ruházta fel, amely az ország politikai sulyának megállapitásánál, a magyar nemzeti öntudat fejlesztésénél döntő tényezőként esik latba.

Az egész magyar nemzetet mély hálaérzet tölti el Felséged iránt. Ez érzelem készteti arra, hogy egész erkölcsi és anyagi erejét vigye bele a hadakozó nemzetek pusztitó viharába, hősies elszántsággal oltalmazza Magyarország és Ausztria határait és vitéz karral védje Felséged magas trónját. Az alattvalói hüség ez igaz és őszinte érzelmében osztozik Nagyvárad város közönsége is s amidőn ezt Felséged magas trónjának zsámolyánál kifejezésre juttatja, legalázatosabban arra kéri Felségedet, hogy ez alattvalói hódolatát, amely az őszinte magyar szivben gyökerezik, amelyet hálás magyar lélek ápol s a nemzeti meggyőződés erősit és szilárdit meg, kegyesen fogadni méltóztassék.

Kelt Nagyvárad város törvényhatósági Bizottságának 1915 november havában tartott közgyülésében.

Lukács Ödön,
főjegyző.

A miniszterelnökhöz küldendő üdvözlő felirat a következő:

Nagyméltóságu Miniszterelnök Ur!

A legnagyobb örömmel értesült Nagyvárad város közönsége Ő császári és apostoli királyi Felségének azon legfelsőbb elhatározásáról, amellyel a monarchia közös intézményeinek használatára közjogi viszonyainknak megfelelő cimert állapitott meg s a hadsereg zászlajának és a haditengerészet lobogójának közjogi kapcsolatunknak megfelelő jelképet adott.

Hosszu évtizedes vágy lett ezzel kielégitve, meg megujuló nemzeti óhaj egyszerre teljesitve. Érthető tehát, hogy az általános öröm és lelkesedésben, amelylyel a magyar nemzet Ő Felségének ezt a legkegyelmesebb elhatározását fogadta, Nagyvárad város hazafias közönsége is osztozott.

Ez öröm visszhangjaként a város közönsége elhatározta, hogy e nevezetes elhatározásért Ő Felségéhez hódoló feliratot intéz.

E hódoló feliratot a város közönsége illetékes helyre való juttatás céljából Nagyméltóságodhoz terjeszti fel s amidőn annak átnyujtására tisztelettel felkéri, alkalmat vesz arra, hogy Nagyméltóságodnak és a bölcs vezetése alatt álló m. kir. kormánynak hálás köszönetét és elismerését külön is kifejezze. Lelkesedve látja a város közönsége, hogy a Nagyméltóságod vezetése alatt működő m. kir. kormány az európai rettentő harc ezernyi bajának orvoslása számtalan szükségletéről való gondoskodása mellett különös gondot fordit arra is, hogy e világrázkódtató események idején magyar nemzeti önállóságunk el ne mosódjék az események irányitásában fontos szerepet tölt be, a magyar állami önállóság kidomboritására mindig módot keres, a magyar nemzetnek az eseményekre való befolyását biztositja, a magyarság világtörténelmi hivatá át, az európai népek között vezető szerepre va ó jogosultságát céltudatos munkájával, a nemzeti erények s a történeti mult felfedezésével beigazolta.

Indittatva érzi tehát magát a város közönsége, hogy a cimer és jelvény kérdés rendezése alkalmából Nagyméltóságodat és a vezetése alatt álló magyar kir. kormányt is feliratilag üdvözölje s a mai nehéz időkben tanusitott hazafias munkájáért hálás elismerését egyszerü szavakkal tolmácsolja.

Kelt Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1915 november hó — tartott közgyülésében.

Lukács Ödön
főjegyző.

Győzelmünk a Taránál.

Budapest, december 20. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszintér.

Kövess tábornok csapatai rohammal vették be az ellenség erősen kiépitett hadàllásait a Tara kanyarulatánàl Bjelopoljétől délnyugatra és Codusánál, Beranétól északra.

A Tara mentén folyt harcokban 3 hegyi ágyut, 2 tábori ágyut és 1200 puskát zsákmányoltunk.

Az orosz és olasz fronton nincs esemény.

Budapest, december 20. (Hivatalos.)

Orosz hadszintér.

Nincs különösebb esemény.

Olasz hadszintér.

Budapest, dec. 20. (Hivatalos.)

Egész harcvonalon mérsékelt tüzérségi tevékenység, amely csak a Chiese-szakaszon és a Col di Lana területén vált hevesebbé. *Hőfer.*

A törökök áttörték az angol frontot.

Budapest, dec. 20. (Saját tud.) A Lokalanzeiger jelenti Konstantinápolyból: Kutelomaránál a törököknek sikerült áttörniök az angol harcvonalat. Egyrészüket körülzárták, más részüket pedig az arabok eredményesen üldözik.

Görögország felháborodik az antant fellépésén.

Budapest, december 20. (Saját tud.) Athénből jelentik: Az antant provokáló fellépése Görögországban felháborodást idézett elő. Sarrail tábornok és Pallis görög ezredes között sulyos ellentétek támadtak. Hir szerint Görögország a szaloniki katonai tanácskozáson a részvételt, előre tiltakozva az ott hozott határozatok ellen, megtagadta.

Hindenburg győzni akar.

Berlin, december 20. Hindenburg tábornagy fogadta főhadiszállásán a keleti frontra küldött haditudósitókat. — Egyikük megjegyezte, hogy nemrégiben a tábornagy nyilatkozott egy hirlapiró előtt, és akkor az angolok ellen nagyon hevesen kifakadt, de az oroszok ellen nem. Lehet e ebből bizonyos politikai következtetéseket levonni?

— Nem vagyok politikus és nem is akarok politikus lenni — válaszolt a tábornagy. — Amit Anglia ellen mondtam, az tisztán személyes ellenszenvem kifejezése, amelyet azóta érzek, mióta ez a nép bujtogatni és készülni kezdett a háborura, mert hogy Anglia a hibás ezért a háboruért, az tiszta és világos előttem.

A beszélgetés további során az egyik haditudósító felvetette azt a kérdést, vajjon a legközelebbi időben várhatók e nagyobb szabásu hadműveletek ezen a fronton?

— Önök tudják, hogy én, ha az alkalom kedvező, nekivágok, — e szavaknál a tábornagy ajkán mosoly jelent meg — de csapatainkat csak akkor küldöm támadásba, ha a siker megéri az áldozatot.

A hadvezér kötelességérzetéről igy nyilatkozott a marsall:

— Az ember ugy fogja fel a feladatot, mint kötelességet és azután, ha szabad magamat igy kifejeznem, mint előtanulmányt egy tudományos kérdés megoldására. Izgatottan lessük: ő tudja e jobban, vagy én és annyira el vagyunk foglalva a feladat megoldásával, hogy azonkivül semmire sem gondolunk. Ha aztán már tul vagyunk rajta, akkor esmélünk annak a tudatára, hogy milyen nagy felelősséggel járt a dolog.

— Ki akarunk tartani — igy fejezte be a beszélgetést Hindenburg tábornagy — sőt többet ennél, nem csak kitartani, hanem alaposan győzni.

Operinghét támadták a német repülők.

Berlin, december 20. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Tengerparti ütegeink tüzelése elüzött ellenséges monitorokat, amelyek tegnap délután Westendét lőtték.

Az arcvonalon élénk tüzérségi tevékenység mellett csapataink több sikeres robbantást végeztek.

Egyik repülőrajunk megtámadta Operinghe helységet, amelyben az ellenségnek számos összeköttetései futnak össze.

Egy angol kétfedelüt Brügge mellett légi harcban lelőttünk. A benülők meghaltak.

Keleti hadszintér.

A helyzet változatlan.

Csapataink sikere Mojkovácnál.

Balkán hadszintér.

Tarától északkeletre vivott harcokban, mint utólag jelentik 3 hegyi és 2 tábori ágyut zsákmányoltunk.

Tegnap Mojkovácnál további osztrák, magyar csapatokra sikeres harcok voltak. **Több száz foglyot szállitottak be.** A német és bolgár hadseregekről nincs jelenteni való. (Min. eln. sajtóosztálya.)

A görög sereg visszavonul a bolgárok elől.

Bukarest, dec. 20. A „Seara" közli szalonikii tudósitójának jelentését, a melyet az ujságiró táviratban nem adhatott fel s ennélfogva postán érkezett Bukarestbe. A tudósító a következőket jelenti benne: Pallisz ezredes a görög kormány nevében kijelentette az angol és francia csapatok parancsnokának, hogy ha a bolgár hadsereg szükségesnek látná, hogy a szövetséges csapatokat üldözze s e célból átlépné a görög határt, a görög hadsereg vissza fog vonulni, hogy a bolgár csapatokkal minden érintkezést elkerüljön.

Ez a bejelentés az entente diplomáciai és katonai köreiben nagy konsternációt keltett. A cenzura nem engedte meg, hogy ezt a hirt a külföldi ujságoknak megtáviratozzák. Pallisz ezredes ezen meg is botránkozott s tiltakozott az intézkedés ellen. Minden perében várják itt a hirt, hogy a bolgárok és szövetségeseik átlépték a határt.

Tiltakoznak a németek az antant görögországi készülődései ellen.

Lugano, december 20. A párisi lapok athéni jelentése szerint a német követ közölte Szkuludisz miniszterelnökkel, hogy a szövetségesek görög macedóniai erődítési munkálatai veszélyeztetik a német katonai érdekeket, és ezért Németország ugy látja, hogy kényszeritve van arra, hogy legközelebb beavatkozzék. Szkuludisz a német követ nyilatkozatát közölte a minisztertanáccsal.

CZILLÉR nagyáruház 8 olcsó napja bezárólag e hó 24-éig.

Kiemelendők 450 darab különféle modell **blousok** tafft és trico szoknyák, **szörme áruk, kötöt női kabátok, gyermek ruhácskák, kötények, harisnyák, keztyük fehérnemüek. Kézimunkák** és minden elképzelhető ujdonságok, **costüm és blous kelmékben,** selymek és bársonyokban, **mélyen leszállitott árak.** A jelenlegi áremelkedésnél

50 %-al olcsóbban!

Tisza a békéről.

A főrendiház ülése.

Budapest, december 20.

A főrendiházban *Jósika* Samu báró elnökölt. Az ülésen az indemnitást tárgyalták, amelyhez hozzászólottak *Széchényi* Aladár gróf és *Gerliczy* Félix báró.

Zselénszky Róbert gróf a választójog kiterjesztése ellen beszélt, amely korrupcióra vezetne.

Zichy Rafael gróf után *Ghillányi* és *Jankovich* miniszterek feleltek.

Hadik János gróf Zselenszkyvel polemizált. Visszautasitja, hogy a választói jog kiterjesztése korrupcióra vezetne.

Tisza miniszterelnök beszél ezután rekedt hangon. Pillanatnyi rosszulléte miatt nem válaszolhat a felvetett kérdések valamennyiére. A háborut nem idéztük fel — mondja — de végig harcoljuk, amig az ellenség belátja, hogy önző céljaikat nem érhetik el. A harcok már is zászlónkra tüzték fel a győzelmet. Minden támadástól meg kell védeni országunkat és függetlenségünket. A békét annak kell kezdeményeznie, aki a háborut felidézte. A további vérontás céltalan, ezt be kell látnia ellenségeinknek. Minden csepp vér, amely ma a harcterekben kiömlik, hiábavaló, mert nem változtatja meg az eddigi eredményeket. A mi győzelmünk megszilárditja a békét, az antant győzelme azonban állandóan veszélyeztetné.

Tisza beszéde után az indemnitást megszavazták. A többi javaslat elfogadása után az ülés véget ért.

Régi utak a háborus világ uj élete felé.

P. Trefán Leonárd beszéde a Kath. Kör vasárnapi ünnepélyén.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Gondolkoztam rajta, hogy lelkemet hogyan tudjam összhangba hozni a zene akkordjaival, mely itt előttem elhangzott. Mert mikor én a háborus világ jövendő utjairól akarok beszélni, én csak diszharmoniával találkozom. Nem tudom, hogyan történt meg, de minden borzalom és véreső, amit az élet szinpadán lejátszódni látunk, ez mind az orosz hatalom agyában fogamzott meg. Dosztojevszky irásaiban találjuk meg ezeknek a borzalmaknak leirását, aki a szentirásból veszi a szineket ehhez a rettenetes képhez, a szentirás ama helyéről, mely a világ végét irja le, amikor a nép feltámad a nép ellen s a pusztulás iszonyatosságával tölt be mindent.

Tüzvész, haláihörgés, vér, gyülölet orgiái vonulnak végig a világon. Egy másik orosz müvész Verescsagin festette meg e borzalmakat háborus képein, melyeken megfestette a halál mezőket. Hogyan tudhatták ily élénk szinekkel ecsetelni ezek a müvészek a háboru borzalmait? Talán ezek a borzalmak benne élnek az orosz nép lelkében? Nem hiszem. Ez a rettenetesség nem emberi többé.

Ahol a háboru végig pusztitott, végig gyilkolt, a fájdalom dulta fel az emberek lelkét és csak most ébredtünk annak a tudatára, hogy az egész háboru a legnagyobb foku kulturátlanság, vadság és inkompatibilis a kulturember felfogásával, mely oly finom és humánus tudott lenni s majd megdermedett a borzalomtól, mikor Ököritón tüzvész pusztitott el százakat és az egész világ részvéte kisérte hullámsirjába a Titanic hajótöröttjeit. És most a kultura jegyében megtörténhetett, hogy milliók pusztultak el az északi és a déli csatatereken.

Ahol a háboru elvonult, még a szántóföldre sem lehet ráismerni. A földmives kimegy a szántóföldjére s nem ismeri meg azt. Galiciában virágzó városok és községek lettek a pusztulás martalékai. Görz a pusztulás martaléka. Tudatára jöttünk annak, hogy nincs érték többé. Nincs megbecsülendő közkincs, melyet egy pillanat alatt szét ne zuzna ez a vad kulturátlanság: a háboru.

Az ember életének nincs értéke. Egy szerzetes testvérem, aki hadiszolgálatot tel jesit, a Kárpátokban arra ébredt fel, hogy nyakig van belefagyva a vizbe, de még elég jókor ébredt fel, mert a többiek, akik mellette voltak, sohasem ébredtek fel többé. A háboru devalválta az emberi élet értékét.

A mult hetekben a budapesti egyetem aulájában összegyültek a feministák. Arról beszéltek, hogy elpusztult sok férfi, tehát nagyobb tér nyilt meg, hogy a nők érvésülhessenek a kereseti pályákon és minden emberi érzés ellenére az egyik szónok elég bátor volt azt mondani, hogy azok helyett, akiket a háboru megnyomoritott, itt vagyunk mi és elfoglaljuk azok helyét. Mi szegény vidéki emberek, akik mint anyánk és nővérünk képmását szivesen látjuk a nőt, aki elmegy a kórházakba a könnyeket letörölni, megdöbbenünk a feministák ekkora cinizmusától Ez a háborunak egyik szimptomája, egy vad hajtása, kinövése.

Nem tudom, hogy Rostand a francia nemzet lelkéből meritette e azt a gyönyörü képet, melyet Chantte Clair jében előad. — Májusi pitymalatkor megszólal az erdő, áhitatosan, szépen, ahogyan megszólalhat a májusi hajnal. Madár zeng a berekben, harmat csillog a levélen. A pacsirta felszökken a magasba és azt zengi: élet, a szeretet, mily gyönyörü az élet. A sas is megindul, hasitja a levegőeget s azt mondja: az élet emelkedés. A tölgy azt susogja: az élet az erő. A döngicsélő méh azt zsongja: az élet szorgalom A tenger azt zugja: az élet a mélység. Versenyre kelnek az élők és élettelenek az élet himnuszának elzengésében. A pünkösdi harangszó is megszólal és azt mondja: az élet az összhang, a béke. Az emelkedést, a mélységet, az erőt, a szorgalmat, a szeretetet az embernek összhangba kell hozni. És megszólalnak a csalitban a fülemilék: élt valamikor réges régen egy ember, aki itt járt, megsimogatott bennünket és azt mondotta: nővérkéim csak énekeljetek. S aztán szépen állitja be a francia iró Assisi Szent Ferenc gondolatát az igaz, szép, keresztény testvériségről és ebben a testvériségben az emberiség igazi kulturájáról, a melyről évszázadok mulva sem lesz képes durvaság kicsucsosodva. Arról a kulturáról, mely nem ejti tévedésbe az embert. Nem az a kultura ez, mely sok örömet nyujt, de másrészt durva és szeretetlen. De az igazi kulturáról, melyet az általános krisztusi szeretet alapitott meg, amelyben testvérek lettek az összes emberfajták bármily szinüek, bármily nyelven beszélnek.

A háboru arról győz meg, hogy a huszadik század a könnyü és könnyelmü élésnek minden eszközét kezünkbe adta, de létrehozta azt a kulturát, mely virágzóvá tette a világot, de emellett srapnellt gyártott, felidézte a háborut és végig pusztitott Európán. Tudjuk, hogy igazságaink és határaink védelmére fogtunk fegyvert, de más népek miért fogták a kezükbe a pusztitó fegyvert és törtek határainkra? Azt gondolom, hogy ez s kultura, mely ily durvaságra volt képes, ez nem az igazi kultura; ez elkápráztat, de fénye csal. Ez megtanitotta az embert élvezni, de bünözni is. Ez a kultura, mely gyilkol, rászolgált arra, hogy megkeresztelj ék, mert pogány. Helyébe a lelki kultura áldásait állitsuk be.

Nem a barát elfogultsága mondatja ezt velem. Rámutatok a romokra, a vérre, a könnyekre, melyek szemeink előtt vannak. Jelentse ez a vér, ez a könytenger a régi élet pusztulását. Annak a világnak a pusztulását, melyben jog tudott lenni a jogtalanság s mely ezeket a rémeket napvilágra hozta.

Előttem áll a jövő, egy uj világ, a megujhodó élet. El kell takaritani a régi világ romjait, hogy ne maradjon semmi a régi világból. — Helyette épitsünk fel egy uj világot, melyben a szegletkő a Krisztus. Állitsuk fel a krisztusi testvériséget, melynek olv édes apostola volt a szent szegénység trubadurja, szerelmese Assisi Szent Ferenc.

A jövő világ legyen a jók világa, akik komolyan fogják föl az általános és közös krisztusi szeretetnek szociális gondolatát. Azok világa, akik életük programmjává teszik, hogy uj épületet emelnek szeretetből és irgalomból. Épitsünk uj világot és az uj világ épitményének köveit lelki szépségek kulturköveivel ragasszuk össze és azt hiszem, hogy ez más kultura lesz, mint a mostani. Le kell dőlnie mindennek, ami ennek utjában áll és az összeroskadó világ helyébe jönni fog az uj, mert a történelem muzsája megtanit arra, hogy az ég és a föld véget ér, de egy nem: a krisztusi rend, ezé a jövő.

A belgrádi angol követségről zsákmányolt egy váradi baka.

Az egyik nagyváradi detektivnek, *Vass* Károlynak feltünt, hogy F. J. zsibárusnál feltünően érdekes dolgok vannak, amelyek szerb eredetüeknek látszanak. A rendőrség utána nézett a dolognak, házkutatást tartott több helyen s a holmikat lefoglalta. Kiderült, hogy a szerb holmik egy katonától erednek, aki azokat Belgrádból hozta. Az illető egy magasabb rangu tiszt szolgája s mint ilyen belgrádi tartózkodásuk alkalmával ellátogatott egyes helyekre, ahol aztán egyes értékesebb dolgokat összeszedett magának s mikor hazajöttek, a kocsi alá gyömöszölte ugy, hogy még a gazdája sem tudott a dologról.

Itthon a szerb zsákmány egy részét magának tartotta meg, a legnagyobb részt azonban szétosztogatta, illetve eladta. Igy kerültek egyes dolgok a zsibárus birtokába.

A katonát a rendőrség kihallgatta, aki beismerte, hogy a szerb holmik valóban zsákmányolás utján kerültek hozzá, még pedig a belgrádi angol nagykövetségről szedte össze azokat. Védekezésül azt hozta fel, hogy nem csak ő, hanem mások is zsákmányoltak, még pedig az övénél értékesebb holmikat.

A zsákmányolt portékák között igen érdekes és értékes eredeti szerb dolgok vannak. Igy pl. egy szerb evőeszköz-készlet, amely már kidolgozásánál fogva is érdekes látnivaló. Aranyfejü sétapálca, kiváló finom illatszerek, márvány levélpapir nehezékek és más pipere cikkek teszik változatossá azt a halmaz zsákmányt, amely egy rendkivül elegáns, finommüvü francia gyártmányu utazó bőröndből kerültek ki. Ezeken kivül valóban szerb készitményü szövetek, selymek, bársonyos holmik egészitik ki a nagyváradi baka zsákmányát.

A nagyváradi rendőrség tovább folytatja a nyomozást, amelynek befejeztével, amint értesülünk, a katonai hatósághoz teszi át az érdekes ügyet.

Tisza István gróf köszönete a vármegyének

A miniszterelnök leirata Biharvármegyéhez.

Biharvármegye törvényhatósága tudva levőleg hódoló feliratot intézett Ő fenségéhez azért, hogy a cimerkérdést a magyar nemzetet megillető módon rendezte. Ugyanakkor köszönő feliratot küldtek a kormányhoz és annak elnökéhez, gróf *Tisza* Istvánhoz is azért, hogy a cimerkérdés rendezésében közbenjárt és azt megfelelő módon kedvezően intéztette el.

Biharvármegye törvényhatósága volt az első azok közül, melyek kellőleg mérlegelték az uj cimerben a háboru első nemzeti vivmányának értékét.

Biharvármegye feliratára gróf Tisza István a köszönetet igen szivélyesen fogadta és sietett is azt meleghangu leiratban megköszönni.

Az érdekes köszönő leirat szövege a következő:

Biharvármegye tisztelt közönségének

A vármegye közönségének tolyó évi november 24 én 770—18013 kgy—1915. szám alatt hozott törvényhatósági bizottsági határozata nyomán hozzám intézett felterjesztése birtokában hálásan köszönöm a közös cimer rendezése alkalmából nyilvánitott szives megemlékezését és a személyemhez füzött bizalmának és reményének abban foglalt tisztelő kifejezését. Kétszerte jólesnek azok annak a vármegyének közönségétől, amelyhez a fiui ragaszkodásnak olyan mélységes érzelmei füződnek.

Budapest, 1915 december 16-án.

Tisza s. k.

A miniszterelnök leiratát a márciusi közgyülésen jelenti be az alispán. Az érdekes és közvetlen leirat mindenesetre értékes emléke lesz Biharvármegyének, világháborujából, amikor az ország kormányának feje a vármegye egyik nagy fia gróf Tisza István.

Megölt egy gyermeket a pálinka

Védjük gyermekeinket!

Szombaton délután *Popper* József nagykereskedő kocsijáról eltünt három üveg rum. Két rikkancsfiu emelte le, közülök az egyik *Sipos* Árpád egyik üveg rumot megitta. Azután cigarettára gyujtott, elment rendes lapjával az utcára. A Rimanóczy szálló előtt a rum hirtelen elszéditette, megtántorodott s elesett. A portás bevitte s az édesanyjáért küldött, jöttek a szülei, munkásemberek, hazavitték. Nemsokára meghalt. Megölte az alkohol. A rendőrség nyomozást inditott, hogy kideritse az eset részleteit, a másik kis fiut kihallgatta, hogy hova tette a két üveg rumot. *Eisler* Mór dr halottkém megállapitotta a halál okát, a temetésre a királyi ügyészség megadta az engedélyt, a kis Sipost ma el is temetik, s ezzel az ügy esete el van intézve.

A megdöbbentő és sajnálatos haláleset azonban kiáltó tünete a háborus eltajulásnak, amely a külvárosi gyermekek között mételyként ragályoz és pusztit. Maga a környezet is elősegiti ezt. Mig a Réten csak verekszenek, Velenczén biciskáznak a fiatalok, a Ligeten lopnak és betörnek s valóságos bandákba verődve követik el kártevő csinyjeiket.

A liget maga rövid évekkel előbb még bozótos, vad, pocsolyás hely volt s e helynek jellege még ma is visszatükröződik a környék nagyon sok gyermekén. Ezek cigarettáznak, isznak, kártyáznak, lányokkal sétálnak. Rendesen a felnőtt csirkefogók társaságában jelennek meg s itt van a mostani eset összefüggésben az általános erkölcsi züllléssel. Az a felnőtt banda, amelyről a *Tiszántúl*-ban is volt már szó, maga köré gyüjtötte és szépen meg is rontotta a serdülő ifjuságot.

Ennek következménye volt az a betörés, amely özvegy *Baumeister* Ernőné villájában történt s ahonnan ugyanaz a társaság szerzett innivalót, amely a szombat esti folytatólagos botrányt rendezte s ez a társaság itatta le egy kőmivesmester fiát, akit holtrészegen talált meg *Fekete* Lajos rendőr a ligeten.

A másik része a zsákmánynak egy cipészmester kis fiának kezébe került, aki a két üveg rummal *Vagyon* Mihálynéhoz, egy katonának itthon maradt feleségéhez osont be. Vagyon Mihály az olasz harctérről most jött haza, kórházban van, a beteg asszony pedig meglepetve hallotta a kis fiu beszédét.

— Néni, csináljon nekünk teát. Itt a rum.

— Takarodj ki miodjárt innen, biztosan loptátok a rumot, gazfiukók, válaszolt az asszony, aki sulyos influenzában fekszik.

A fiu kiment a szobából cimboráihoz, a kik a Kereszt utca 6. szám előtt várakoztak. Mikor meghallották az elriasztó választ, követ ragadtak s megostromolták a lakást, amely egy elhagyott bolthelyiségben van. — Majdnem egy óráig zuhogott a kő a bolt vasajtaján s Vagyonné haláira rémülten sikoltozott belül. Végre a fickókat elzavarta egy rendőr. A feljelentést megtették s mellékelték a köveket, amelylyel az ostromot intézték.

Ugyanaz a banda intézte ezt is, amelyik tavaly a vasuti töltés oldalában *barlangot ásott* s ott betörő szerszámokat, ennivalót, lopott holmikat helyeztek el. Ezt a barlangot, ahol a gyermekeket egy azóta katonává lett csibész tanitotta a lopásra, *Faur* János feljelentésére a rendőrség betemette.

Hogy nem lehet ezt tovább tétlenül nézni, azt már hetekkel ezelőtt felismerte *Dayka* Endre dr rendőrkapitány, aki a bünös hajlamu fiatalkoruak rendszeres ellenőrzésére előterjesztést tett s ezt támogatás végett megküldötte a városi árvaszéknek, a mely az ellenőrzést *közszükségletnek* jelentette ki s a fiatalkoruak felügyelőhatóságának, amelynek nevében tordai *Molnár* Géza elnök őszinte örömmel vette tudomásul a javaslatot s a városhoz pártoló átiratot intézett. A királyi ügyészség részéről *Baróthy* Pál dr főügyészhelyettes csatlakozott a javaslathoz.

Sipos Árpád esete még egy szempontból érdekli a hatóságokat. A rikkancsujságok ujabb időben fejletlen, *14 évnél fiatalabb, iskolaköteles gyermekeket viszneki ki az utcára*, a korai elsatnyitó csavargásra szoktatják őket, s ki teszik a bünös szenvedélyek romboló hatásának. Ezek a gyerekek azok, akik cigarettáznak, isznak, kártyáznak, olyan öklömnyi gyerekek, akikre nézni szánalom. Ezeket a gyerekeket meg kell óvni a végleges zülléstől, a korai pénzszerzés mételyétől, a cimborák erkölcstelen és romboló társaságától.

Háboru ide, munkaerőhiány oda *nem adhatjuk a kis gyermekeket a romlásnak*, még azon az áron sem, hogy pénzt keresnek és visznek haza. Ebből a pénzből romolnak meg s ez a pénz egészségük, erkölcsük korai sirja. **Tessék a rikkancs rendeletet végrehajtani** s utcáról a még nem nevelt vagy roszul nevelt fejlődő nemzedéket a szülei házba vagy a patronázsba beutalni.

A Kath. Népszövetség legközelebbi teendői.

Csoportvezetői értekezlet.

A Kath. Népszövetség csoportvezetői vasárnap d. u. 4 órakor rendkivüli látogatott értekezletet tartottak a Népszövetségi Otthonban s az aktuális teendőket beszélték meg. Az igazgató rámutatott arra a sürgős szükségletre, mely ma a *keresztény szervezkedést elsőrangu hazafias kötelességé* teszi. E szervezkedésnek legalkalmasabb kerete a Katholikus Népszövetség. A csoportvezetők mindent el fognak követni, hogy a Népszövetség eszméit propagálják s a nagyváradi szervezetet minél jobban erősitsék. Hozzászólt ehhez a témához a vezetőségnek a harctérről visszatért egyik tagja is, lelkes és tüzes beszédben mutatván rá az itthonmaradottak kötelességére a keresztény szervezkedés terén. Keresztény Magyarországot kell teremteni, mert egyedül ez képes igazán nemes lelket nevelni. A beszédet viharosan megtapsolták.

Az értekezlet *hitbuzgalmi kérdésekkel* is foglalkozott. Egész lélekkel karolják fel az eszmét, hogy Magyarország felajánlása Jézus legszentebb Szivéhez az idén ünnepélyesen megujittassék. A népszövetségi ünnepélyek tiszta jövedelmének egy részét Nagyváradfalva templomának felépitésére és A Szív progálására forditják. Örömmel vették tudomásul, hogy a Tiszántúl A Szivet állandó mellékletül adja s ennek támogatását is elhatározták.

Az értekezlet, mint mindig, igen behatóan foglalkozott a *sajtó ügyével*. Ma már ott tartunk, hogy Nagyvárad keresztény sajtója a háborus nehézségek dacára tökéletesen versenyképes. Nagyvárad keresztény lapjáról, a Tiszántúlról megállapitották, hogy a legjobb helyi lap, mely egyebek közt azzal is felülmulja a többit, hogy egyedül számol be a keresztény mozgalmakról, melyeket nem keresztény sajtó részben, vagy egészben agyonhallgat, de igazi értékük szerint nem akar, vagy nem mer méltányolni. A Népszövetség ezentul is, kivált most, az ujév kezdetén elsőrangu fontosságunak tekinti a *keresztény sajtó terjesztését*, minél több előfizető gyüjtését. Ezen a téren a Népszövetség eddig is fényes eredményeket ért el, amelyek a tagokat csak további buzgóságra lelkesitik.

A sajtó programm most azzal is bővült, hogy fel fogják hivni a *hirdető felek* figyelmét a Tiszántúlra. A Tiszántúl mai nagy elterjedése mellett joggal igényelheti a keresztény közönség, hogy ha a hirdetők valamit a keresztény közönséggel kiván nak közölni, azt a keresztény sajtó utján tegyék.

A Népszövetség *ünnepélyeinek* óriási látogatottsága és magas szinvonala arra ösztönzi a vezetőséget, hogy ezt a szinvonalat továbbra is megtartsa. Az értekezlet behatóan foglalkozott a jövő évi ünnepélyek előkészitésével. A karácsonyi ünnepélyre szóló meghivókat a csoportvezetők átvették.

Végül a *Hitelszövetkezetről* konstatálták, hogy a jövő évi IV. évtársulatra a jegyzések igen szépen haladnak; már biztositva van a IV. évtársulat megalakulása. A csoportvezetők fáradhatlanul buzgólkodnak tagok gyüjtésén, hogy ez a Hitelszövetkezet valóban egész Nagyvárad keresztény kispolgárságának erős, hatalmas pénzintézetévé fejlődjék ki.

Az értekezlet befejezéséül valamennyien annak az óhajnak adtak kifejezést, adjon a jó Isten mindnyájunknak boldog karácsonyi ünnepeket és az uj évben békét a hazának, sikereket a keresztény mozgalomnak. A csoportvezetők az uj évben fokozott buzgalommal fogják folytatni apostolkodó munkásságukat.

A Katholikus Kör háborus délutánja.

Ünnepély a bolgár Vörös-Kereszt javára

A nagyváradi Katholikus Kör állandóan ki veszi részét a háboru által ütött sebek gyógyitására inditott jótékony mozgalmakból. Legutolsó háborus délutánját vasárnap a bolgár Vörös Kereszt javára rendezte.

Az ünnepély programmja kitünő számokból volt összeállitva s a szereplők is pompásan oldották meg feladatukat.

A Kör Szent László termében tartott ünnepélyen jelenvoltak a többek között: Lábán Lajos kir. táblai elnök, Bundala Mihály pápai praelátus, dr Bozóky Alajos udv. tanácsos, Karácsonyi János, dr Vuckics Gyula, Szirmay L. Árpád, Brém Lőrinc kanonokok, dr Némethy Gyula tb. kanonok, Szmetka L. Ödön főgimnáziumi igazgató, Kerner Pál honv. ezredes, Lestyán Endre, Bozóky Gyula őrnagy, Kun őrnagy, dr Fráter Imre, Szokoly Elemér, dr Krűger Aladár, dr Papp Károly, Mazurek Gyula, Szalay János, Jancsó Lajos, Heilinger József, Mellau István, Szödényi Nándor, Szabó János, Draveczky Zsigmond, a jótékony intézmények élén álló működő előkelő hölgyek, özv. Des Echeroles Kruspér Sándorné, Lábán Lajosné, özv. Nagy Ödönné, Molnár Gézáné, Pallay Lajosné, Wertheimstein Sarolta, özv. Grunvald Henrikné stb.

Dr *Karácsonyi* János kanonok, a Kör elnöke következő rövid, szép beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt.

Dr. Karácsonyi János megnyitó beszédét azzal kezdette, hogy ez a háboru megtanitott arra, hogy imádkozni és dolgozni kell. Imádkozni kell, mert az ember Isten kezében van s Isten annak adja a győzelmet, aki jobban tud imádkozni. De dolgozni is kell, mert roppant nagy a veszély. Mi lett volna a magyar nemzettel, ha az orosz elfoglalta volna ezt az országot? Dolgozni kell, hogy a sebesültek felgyógyuljanak és az árvákról gondoskodjunk. Ebből a munkából kivette a részét a Katholikus Kör is tavaly is, ugy most is buzditani akar az áldozatkészségre. Ezuttal a bolgárok javára hivjuk fel a katholikus társadalom áldozatkészségét, mondotta a szónok, mire a közönség lelkesen megéljenezte a bolgárokat.

A szónok megemlékezett a bolgárok hősi csatáiról, melyet Bizanc kényuralma ellen vivott. Ez a nép győzött Kirkilisszénél, Lüleburgásznál. Most segitett megtörni a szerb haderőt, elüzte a gőgös angol és francia haderőt. Azonban a mostani győzelmek véres áldozattal járnak. Enyhitsük azoknak a sebeknek a fájdalmát, melyeket a közös hősi harcon ütöttek rajtuk. Talán jobban fog esni a sebesülteknek, ha megtudják, hogy magyar kéz csepegteti a gyógyitó irt sebeikre.

Az elnök azzal a reménnyel nyitotta meg az előadást, hogy a Kath. Kör előadásai ép oly kedvesek lesznek, mint a multban.

A tetszéssel fogadott megnyitó beszéd után *Szokoly* Erzsike urleány adta elő zongorán Reinhold Impromtu cis moll cimü zeneszerzeményét igen ügyesen, kitünő technikával. A pompásan eljátszott klasszikus mü minden szépsége teljesen érvényre jutott s magával ragadta a közönséget. A bájos urleány praeciz játékát zajos tapsokkal honorálta az előkelő közönség.

Éljenzéssel és tapssal fogadták az ünnepi szónokot P. *Trefán* Leonárd kolozsvári provinciálist, midőn az előadói asztalnál helyet foglalt.

„Régi utak a háborus világ uj élete felé" cimet választotta ünnepi beszédének s ezen eszmekörben mozogva előbb pompás mozaikokat rakott egymás mellé, majd ezekből olyan igazságokat mutatott ki, amelyek benne élnek mindnyájunk lelkében. A kitünő előadás csak fokozta a remek beszéd hatását, a beszédet lapunk más helyén közöljük.

A szép ünnepély müsorának záró pontja a bolgár nemzeti indulo volt, amelyet *Resch* Mihály zenetanár alkalmazott vonós zenekarra s a kir. kath. tanitóképző zenekara adott elő tökéletes összhanggal s igen szépen. A közönség igazi élvezettel hallgatta bolgár testvéreink lelkesitő indulóját, amely közönségünk előtt eddig is ismeretlen volt s igy ujszerüségénél fogva is hatott. A bolgár indulót *Rottensteiner* Lajos és *Takácsy* Béla kisérték zongorán igen szépen.

Az ünnepély anyagilag is szépen sikerült. Felülfizettek a következők:

Gabrielly Lajos 50, Grócz Béla 40, dr Vuckics Gyula 20, dr Imrik Péter 14, dr Bundala Mihály 10, dr Lábán Lajos 10, dr Karácsonyi János 10, Brém Lőrinc 10, N. N. Kolozsvár 10, Harmathy Károly 10, Szirmay L. Árpád 9, Echerolles Kruspérné 8, Südy Gyuláné 8, Murányi János 6, dr Fráter Imre 5, Szmetka L. Ödön 5, Lestyán Endre 4, Gálfy Sándor 2, Bozóky Gyula őrnagy 2, Jancsó Lajos 2, Kuchta Endréné 2, özv. Krenz Ferencné 2, összesen 239 korona.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészitőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hütlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javitása olcsóárban. Hár különlegességek.

Nagyváradi Kath. Nővédő Egyesület választmányi gyülése.

Jelen voltak: özv. Óvári Sándorné elnöknő, özv. dr Személy Kálmánné, özv. Grunwald Henrikné, Harmathy Károlyné, Eleméry Ferencné, Buzássy Albertné, F. Mikussay Margit, özv. Olasz Ákosné, Sándor Albertné, Kazinczy Mária, Sándor Klára, dr Lestyán Endre, Szilágyi Dózsa.

Az elnök üdvözölte a jelenlevőket és örömmel állapitotta meg, hogy a Szociális Missió társulat tagjainak segitségével mily nagy arányu fejlődést mutat fel az egyesület, amelynek legfényesebb tanulsága a Katholikus Nővédelmi Hivatal, amely nov. 29. óta müködik.

Majd a titkár számolt be a főbb eseményekről. Október 22 óta 83-mal emelkedett a tagok száma, ami az egyesületnek uj lendületet ad.

Beszámol a hadiárvák érdekében inditott mozgalomról, amelynek eredménye, hogy a bethlentelepi, csorvási, margittai, orcsházi plébániák 17 családot jelentettek be hadiárvák eltartására vagy örökbefogadására, amelyekben egy nagyváradi háztulajdonos iz csatlakozott.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal már teljes felszerelést nyert; a nagy mennyiségben megrendelt könyvek utban vannak. A Teleky utca 13. sz. alatt a hivatalos helyiség nagyon alkalmasnak bizonyult, amely nagy látogatottságnak örvend, ugy a hölgyek részéről, akik nagy buzgalommal végzik az elvállalt munkát, mint a segitségre szorulók részéről, akik nagy ügyforgalmat adnak. Már most szükségesnek bizonyult, hogy ügyosztályokat hozzunk létre. A szegényügyosztály felügyelője és pénztárosa *Eleméry* Ferencné, az állásközvetitésé *F. Mikussay* Margit, az egyesületi propagandáé *Buzássy* Albertné, akik rátermettségükről és buzgóságukról eddigi működésükkel fényes bizonyitványt állitottak ki s mint felügyelők állásuk természeténél fogva tagjai a választmánynak. Örömmel vette tudomásul a választmány a városi tanácshoz benyujtott kérvényt és azt, hogy a város vezetősége rokonszenvvel fogadja a nővédelmi hivatal megnyitását. — Eleméry Ferencné be is számolt az ügyforgalomról. Nov. 29 től dec. 18 ig szegényügy volt 151, 96 az ujvárosi plébánia részéről havi segélyben, 15 szegény karácsonyi, a többi részben havi, részben gyorssegélyben; 80 környezettanulmányt végeztek. 20 hölgy napos volt. F. Mikussy Margit jelenti, hogy nov. 29 től 41-en ajánlkoztak; állást kináltak 11, elhelyezést nyert 3; csak ennyiről van tudomásunk, mert többen nem értesitették a hivatalt, akik állást nyertek. A választmány szivesen elfogadja, hogy a I. sz. püspökség részéről segélyezetteknél is közvetiti a segitséget környezettanulmány alapján.

A választmány örömmel hallotta azt a szolgálatkészséget, amelylyel a *Tiszántúl* napilap az egyesületet segiti az állásközvetitásben. Egyuttal köszönetet szavazott *Buzássy* Albertnénak, aki az egyesület vendégét *Farkas* Edithet és kisérőjét *Rónai* Paula nővért oly páratlan szivjósággal és elegánciával fogadta házában; ugyszintén dr *Lestyán* Endrének, az ujvárosi plebánosnak, aki szegényalappal működési tért adott s az ebből megtakaritott összeggel nagyban hozzájárult a hivatal felszereléséhez. Miután az

elnök buzditotta a jelenvoltakat, hogy minél több tagot gyüjtsenek a gyülés véget ért.

A levél cimzés reformja.

A mai cimzés nem rendes.

A postán továbbitott levelek cimzésének reformját ajánlotta a kereskedelmi miniszter figyelmébe egy nagyváradi inditvány. Azt javasolta ugyanis, hogy a városnév foglalja el a cimzésben az első helyet, alatta a kerület, utca, házszám, emelet, ajtószám, ez alatt a név, az állás, hivatás, foglalkozás s végül a cimzés. Tehát eképen:

Nagyvárad
I. Uri-utca 24. I. emelet 9.
Kiss István
földbirtokos
nagyságos urnak.

A postának tudniilllik ilyen sorrendben van szüksége a levélcimzésben az adatokra s ez megkönnyitené az amugy is elfoglalt személyzet dolgát. E javaslatra a nagyváradi posta és táviró igazgatóság a következő értesitést küldte az inditványozónak:

Postai küldemények cimzésére vonatkozó javaslata tárgyában a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur ő nagyméltóságához mult hó 24 én érkezett beadványára értesitem uraságodat, hogy érdeklődéseért ő nagyméltósága köszönetét fejezte ki és egyidejüleg elrendelte, hogy a következőket hozzam b. tudomására:

A postai igazgatóságok már rég és ismételve foglalkoztak a cimzés sorrendjének kérdésével a nélkül azonban, hogy e tekintetben valamelyes rendelkezés történhetett volna, *mert nem lehet kényszereszközöket alkalmazni az iránt*, hogy a közönség postai küldeményeit például a javaslatba hozott és *külföldön már általánosabban használt sorrendben cimezze meg*. A közönség nagyobb részéről most használatos cimzés különben sem okoz posta kezelési szempontból nehézséget, mert a postai alkalmazottak a küldemények irányitásánál csak a rendeltetési helyet olvassák el s azt rendszerint a cimirat első részében keresik.

Ez időszerint tehát inkább *a rendes szokástól eltérő cimzés* késlelteti az irányitást.

Nagyvárad, 1915 november 17.

Siket Traján,
posta- és táv. főigazgató.

A posta tehát szeretné a levél cimzés reformját, mert segitene a kézbesités gyorsaságán, de nem tudják rávenni a közönséget, hogy ugy tegyen, ahogy külföldön már szokás. Igy aztán marad minden a régiben. Tehát igy szól a cimzés ezután is:

Tekintetes
Pató Pál urnak
Nagyvárad,
Magyarország,
mindenütt.

* **Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle **hurut-szeletkét**. Ára K. —·60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13—02.

* **Családi rum** vaniliával vagy ananász izzel literje K. 3·80. Mindenféle likör essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1·20. Kapható Farkas István „Apolló" drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

HIREK

* **Vaskereszt két derék főtisztünknek.** *Csanády* Frigyes altábornagy, akinek pár nappal ezelőtt Ő felsége a Lipót-rend nagykeresztjét adományozta, most a német császártól az I és II oszt. vaskeresztet kapta. — *Birtha* Sándor, a 4. honvéd gyalogezred őrnagya, aki a háboru kezdete óta a harctéren küzd honvédeinkkel s nemrégen nyerte el a vaskoronarend III. osztályát a hadidiszitménnyel, ujabb kitüntetésben részesült. Vilmos német császár a II. oszt vaskereszttel tüntette ki.

* **A városi tisztviselők államsegélye** A kormány tudvalevőleg a háboru folytán előállott nagy drágaság és a nehéz megélhetési viszonyok folytán sulyos megpróbáltatások közzé jutott állami- és törvényhatósági tisztviselőkön segiteni óhajt s törvényjavaslatot nyujtott be a tisztviselők anyagi segélyezése céljából. Az állami és vármegyei tisztviselők státusát ismerik a miniszteriumban, a városok tisztviselőinek és alkalmazottainak névjegyzékét azonban most állittatja össze. Leiratot intézett a városokhoz s kéri, hogy a polgármester állittassa össze mindazon városi alkalmazottak névsorát, akik 1916 év január 1 én rendszeres állásban vannak. A szoros értelemben vett tisztviselőket, továbbá az altiszteket, szolgákat, tüzoltókat, fizetési osztályok szerint. A napidijasok tudvalevőleg évi 300 K, a kezelők évi 400 K segélyt kapnak a tervezet szerint. A névsornak soronkivüli felterjesztését rendeli el a miniszter.

* **Hayeck Ágoston altábornagy kitüntetése.** A király Hayeck Ágoston altábornagynak, a lembergi katonai parancsnoknak, aki hosszabb ideig nálunk volt, a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta.

* **Nullás liszt az ünnepekre.** Tudatom a város közönségével, hogy tekintettel a közelgő karácsonyi és ujévi ünnepekre a folyó évi december hó 22 től 28 ig és december hó 29 től 1916 január hó 4-ig szóló szelvény ellenében személyenként és szelvényenként egyharmad kiló nullás liszt helyett egy fél kiló nullás liszt vásárolható. Nagyvárad, 1915 december hó 20 án. *Lukács* Ödön, polgármester helyettes.

* **Tiz évig nem nyerhet patika jogot**. *Kovács* Béla az Őrangyal gyógyszertár volt tulajdonosa azzal a kérelemmel járult a belügyminiszterhez, hogy részére Trencsénben egy megüresedett patika jogot adományozzon. A minisztertől tegnap érkezett le a döntés, mely szent Kovács Béla 10 évig nem kaphat patika jogot, mert Nagyváradon az Őrangyal gyógyszertárt másra ruházta át.

* **Nem rekvirálják a szekereket**. Az eddigi szokás szerint a hadsereg részére szükséges szekereket egyszerüen rekvirálta a hatóság. A rekvirálás rossz eredménnyel járt, mert a lakosság a legrosszabb anyagot adta oda a katonaságnak, még pedig igen magas árért. A tapasztalatok arra inditották a katonaságot, hogy az eddigi rekvirálási rendszer helyett a rendes adásvételhez folyamodjon. Most a katonaság arról értesitette a vármegyét, hogy a lakosságtól szekereket fog vásárolni. Árra kéri tehát az alispánt, hogy tudassa azoknak a nagy községeknek a neveit, amelyekben tömegesen tudna vásárolni.

* **A Kath. Kör vetitő-estélye szerdára halasztatott**. A Katholikus Kör rendes vetitő estélyét holnap, szerdán fogják megtartani, mivel az előadó dr *Pataky* Arnold budapesti egyetemi tanár csak holnap érkezik Nagyváradra. Előadást a *Dardanellákról* fog tartani, a mely környékét Pataky utazásaiból alaposan ismeri.

* **Pásztorjáték Békéscsabán a Vörös-Kereszt javára**. A békéscsabai kórházban az ottani főgimnázium, polgári leányiskola és az elemi iskolák igen érdekes szinielőadást rendeznek e hó 23-án délután a békéscsabai Vörös-Kereszt Egylet javára. Dr Péchi Gusztáv theologiai tanár hangulatos szinmüvét, „Az ige testté lőn"-t adják elő.

* **Törökök, mohamedánok a magyar hadseregben**. A honvédelmi miniszter most arról értesitette a vármegyét, hogy az esetleg önként jelentkező törököket, mohamedánokat és szökevény macedonokat a magyar hadsereg kötelékébe épp ugy fel lehet venni, mint a bolgárokat. Az önként jelentkezők természetesen kötelesek magukat alávetni az itteni törvényeknek.

* **Katonai kitüntetések**. A hivatalos lap közli, hogy a király az ellenség előtt elesett *Molnár* Kálmán 4. honvéd gyalogezrednél beosztott 14. honvéd gyalogezredbeli századost a hadidiszitményes III. osztályu katonai érdemkeresztel, *Ardeleán* János 4. honvéd gyalogezredbeli tartalékos tábori lelkészt pedig a lelkészi érdemkereszt második osztályával a fehér vörös szalagon tüntette ki.

* **Az Orsolya-zárda gyásza.** Az Orsolya zárda csendes falai közé szomoru gyász költözött. *Mater Mária Cöeleszin*, született *Jerzsák* Ottilia tegnap 51 éves korában szent fogadalmának 21 ik esztendejében elhunyt. Temetése szerdán délelőtt 9 órakor az Orsolya zárda templomában tartandó gyász szentmise bemutatása után lesz az olaszi temetőben.

* **A Katholikus Népszövetség közgyülése**. A Katholikus Népszövetség vasárnap délután 4 órakor tartotta meg Budapesten a Vigadóban ez évi rendes közgyülését. *Zboray* Miklós megnyitó beszéde után *Haller* István főtitkár előterjesztette az évi jelentést, a melyben bő részletességgel ismertette a szövetség háborus tevékenységét, majd azt a kérdést fejtegette, hogy elfoglalja-e a magyar katolicizmus a szellemi és anyagi kultura terén azt a helyet, a mely számarányánál fogva megilleti? A tetszéssel fogadott ismertetés után *Masszer* Nándor a pénztári jelentést terjesztette elő, majd *Kovács* Gyula miniszteri tanácsos a számvizsgáló bizottság müködéséről számolt be. Ezután közfelkiáltással ujra megválasztották az eddigi elnökséget s nagy tetszéssel hallgatták meg K. *Török* Miklós beszédét a katholikus intelligencia szervezéséről, *Csörgedy* Gyula dunaadonyi plébános előadását a Katholikus Népszövetség céljáról és *Zboray* Miklós alelnök záróbeszédét.

* **Szamárhurut Bihartordán**. A sárréti járás főszolgabirája tegnap értesitette az alispánt, hogy Bihartordán a gyermekek között tömegesen lépett fel a szamárhurut. A járványban eddig 41 gyermek betegedett meg. Az iskolákat bezárták, az óvintézkedéseket foganatositották.

* **Karácsonyi és ujévi ajándékoknak** megfelelő gyönyörü manicure, fésü, illatszer és toilette kazetták parfümök legolcsóbban és legszebb kivitelben Farkas István Apolló drogeriájában szerezhetők be. Telefon 13 02.

* **Debreceni rendőrtisztviselők Nagyváradon.** Szombaton este Nagyváradra érkeztek dr *Pethő* László rendőrfogalmazó és *Oláh* Gyula detektiv csoportvezető Debrecenből, akik *Dienes* István nagyváradi detektivvel nyomozta a Mayerhoff féle 85,000 koronás ékszerlopásban. Ami a nyomozást illeti, némi nemü siker már mutatkozik, azonban tárgyi bizonyitékokat még nem lehetett beszerezni. Az egyik helybeli lap olyasmit állit, mintha az egyik debreceni rendőrtisztviselő a vallatás közben a kiállott izgalmak következtében elájult. — Amint illetékes helyről értesülünk ez az állitás nem felel meg a valóságnak.

* **Adományok.** *Kiss* Sándorné a rokkant katonák karácsonyfájára 1 koronát és az Ottokár-hadiárvaháznak 1 koronát küldött be szerkesztőségünkbe. A gimnáziumi tanulók gyüjtéséből 9 koronát kaptunk a gimnáziumban levő sebesült katonák karácsonyfájára. Rendeltetési helyére juttattuk.

* **Összenyomták a vasuti kocsik.** Germán János vasuti munkás tegnap át akart menni a vasuti sineken s a kocsik között bujkált. Egyszerre két ütköző közé került a feje, amelyek összelapitották s jó darabon magukkal hurcolták a szerencsétlent, aki rövid idő mulva kiszenvedett. Saját vigyázatlansága okozta halálát

* Felhivjuk t. olvasóink figyelmét lapunk más helyén levő a *Népszövetségi Hitelszövetkezet IV.-ik évtársulatának* belépési felhivására.

Legujabb táviratok.

A törökök megverték az antant seregét.

Budapest, december 20. (Saját tud.) Konstantinápolyból jelenti a Milli ügynökség: Tegnap óta a front minden szakaszán a harc dühösen folyik. Aiburnunál és Ansfortánál általános támadást kezdtünk; az ellenség ellentámadását Sed-il Bahrnál visszavertük. Aiburnunál és Ansfortánál fontos állásokat foglaltunk el.

Később jelentik Konstantinápolyból:

Aiburnunál és Ansfortánál teljesen megvertük és menekülésre kényszeritettük az ellenséget. — Aiburnunál elértük a tengert. A zsákmány mérhetetlen nagy. Az ellenség a sürü ködben elmenekült és csak kevés számu foglyot hagyott hátra.

A szerb kormány ölette meg Ferencz Ferdinándot.

Szófiából jelentik: Csaprasikov volt nisi bolgár követ a félhivatalos Dnevnik egyik munkatársának kijelentette, hogy a bolgár kormánynak irott bizonyitékai vannak arról, hogy a szerajevói bombamerénylet, a melynek Ferenc Ferdinánd trónörökös és felesége áldozatul esett, a szerb kormány cselekedete volt. Biztositom róla, — mondotta Csaprasikov — hogy a bolgár kormány nyilvánosan be fogja bizonyitani ezt. A volt bolgár követnek ez a kijelentése arra enged következtetni, hogy a bolgár kormánynak sikerült a szerb állam titkos levéltárát kézrekeritenie s hogy a szerajevói merénylet dolgában fontos okiratokat találtak benne.

Afférunk az Unióval.

Berlin, debember 20. A Wolff ügynökség newyorki képviselője jelenti szikratáviró utján:

Az Associated Press jelenti Washingtonból: Wilson és a kabinet tanácskoztak az amerikai jegyzékre adott osztrák magyar válasz fölött. Mértékadó helyen hire jár, hogy eddig még nem történt döntés afelől, hogy milyen legyen az az uj jegyzék, amelyet az Egyesült-Államok Ausztria-Magyarországhoz intéznek. Annyi bizonyos azonban, hogy ezt a jegyzéket haladéktalanul elküldi.

Azt hiszik, hogy a legközelebbi jegyzék kifejezettebben fogja hangoztatni követeléseit, mint az első, de további diplomáciai tanácskozás a két kormány között nem fog ielietetlenné lenni, ha Ausztria-Magyarország megmarad azon ut mellett, amelyet követni nyilvánvalóan el van határozva. Kijelentették továbbá, hogy az Egyesült-Államok Ausztria-Magyarországnak minden alkalmat megadni kivánnak, hogy a diplomáciai viszont az Egyesült Államokkal fentartsa.

Támadás Szaloniki ellen.

Basel, december 20. Görög forrásból eredő hirek szerint a központi hatalmak támadása Szaloniki ellen nem késhet sokáig. A Basler Nachrichten athéni tudósitójának távirata szerint ezzel függ össze, hogy a központi hatalmak diplomáciai képviselői az utóbbi időben sürün tárgyalnak a görög kormánnyal. A Morningpost-nak táviratozzák Athénből, hogy a bolgár hadvezetőség a görögországi offenzivára százötvenezer főnyi seregot alakitott, a mely minden pillanatban kész arra, hogy szövetségeseink Szaloniki ellen meginditandó offenziváját támogassa.

SZINHÁZ

Heti müsor.

Kedden: Legénybucsu (29 ik B. bérlet.)
Szerdán: Bőregér. (utolsó 30 ik B. bérlet.)
Csütörtökön délután: Jótékonycélu előadás (a hadiárvák karácsonyára). Szinre kerül: Ali baba, énekes gyermekrege
Este: Legénybucsu (Bérletszünet).
Péntek délután: János vitéz.
Este: Szünet.
Szombat délután: Bájos ismeretlen.
Este: Önagysága ruhája. (Bérletszünet.)
Vasárnap délután: Lyon Lea.
Este: Legénybuesu.

Legénybucsu.

— Operett három felvonásban, szövegét irták Bodánszky és Thellen, zenéjét szerzette Strausz Oszkár, forditotta Gábor Andor. —

A Szigligeti-szinház szerencsés kézzel ismét talált egy kasszadarabot, mely nemcsak külsőségei, hanem belső értéke folytán is megérdemli, hogy kasszadarab legyen. Strausz Oszkár legujabb operettje minden tekintetben nivós alkotás. Mindenekelőtt a meséje eléggé érdekes. Öttinghausen bárónak feleségül kellene vennie a családi tanács határozatából Stella grófnőt. A bárónak annyira nincsen kedve nősülni, hogy egyáltalán nem is érdeklődik a menyasszonya iránt, gondolván, hogy éppen elég lesz az eljegyzés napján megismernie. Az eljegyzés napja előtt legénybucsut rendez az Olympia mulatóban. Stella grófnő megtudja ezt, virágárus leánynak öltözik és szintén az Olympiába megy.

A báró és a grófnő ott megismerkednek, a báró a saját kocsisának adja ki magát és egészen komolyan beleszeret a virágárus leányba, akiről fogalma sincs, hogy az a saját menyasszonya. Másnap az eljegyzésen minden kipattan és az ifju pár boldogan omlik egymás karjaiba. Ezzel a mesével párhuzamosan halad egy parvenünek Bachmayernek a históriája, aki hirtelen meggazdagodván, leányának bárót keres férjül. Az Olympia mulatóban találkozik Öttinghausen báró kocsisával, aki viszont az alatt, mig az ura inkognitóban jár, gazdája báróságát veszi kölcsön. Bachmayerékkel megismerkedik, a leánynak megtetszik, annyira, hogy egymásé lesznek akkor is, mikor a valóság kiderül.

Ez a két história kergeti egymást, hol összegabalyodva, hol szétválva, de mindig ötletesen tréfás helyzetek közt, ugy szinte állandó derültség van a nézőtéren. A kuplék szövege jó, az izlést sem sérti és mégis ötletesek.

Az operett zenéje jellegzetes Strausz-féle zene. Bájos keringők, csinos dallamok, magasabb zenei értékre való komoly törekvés. Nem egy dallam rövidesen népszerü lesz Nagyváradon is.

Az itteni előadás az operettszemélyzet legjavát foglalkoztatta. Stella szerepében Sz. *Zsigmondy* Anna az ő tehetségének és tudásának egész tárházát ragyogtatta. Müvészi éneke, kellemes lágy hangja, kitünő játéka és igen izléses öltözékei egyaránt lebilincselték a közönséget. A másik fő női szerep *Vigh* Manci kezében volt, aki szintén kivált öltözékeivel, izléses táncaival, csak az énekszámok voltak az ő hangjához énektudásához képest észrevehetően magas igényüek.

A báró szerepében *Bihary* Sándor excellált. Elegáns föllépése és játéka szinte versenyeztek pompás énekével, mely Bihary hangjának bariton jellege dacára fényesen uralkodott a báró magas fekvésü szerepe fölött. *Tompa* Béla a kocsis szerepében nyujtott a komikumnak minden derüjével ellátott pompás alkotást. Valahányszor neki volt jelenete, az mindig harsány derültséget jelentett. Maszkja, mozdulatai, hanghordozása, tánca mind csillámlottak a jó kedvtől. Az est sikerében Tompa Béla alkotása a legelsők közt áll. *Leövey* Leó, *Sik* Rezső, *Farkas* Pál, *Bánházy* Teréz, szintén teljes elismerést érdemelnek, a kis Kádár Manci is. A darab kiállitása, kivált az egyes főbb szereplők öltözéke, rendkivül izléses, csaknem fényesnek mondható. Az ének és zenekar is megfeleltek.

Általában olyan darab, olyan előadásban került szinre, mely megérdemli az állandó érdeklődést.

—r.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Névjegyek

izlésesen és jutányosan készülnek a

Szt. László-nyomdában Szilágyi Dezső-utcza 5.

Linoleum és Szőnyegház

HAAS LIPÓT

Nagy-Várad Telefon: 4-63. Rákóczi-út 5.

Ajánlja következő cikkeit:

Katonai gummi köpeny . .	K 23·50
Női gummi köpeny . . .	K 30·—
Férfi gummi köpeny . .	K 30·—
Női, férfi és gyermek sárcipők	
Linoleum futószőnyeg . . .	K 3·10
Linoleum mosdóelő . . .	K 3·60
Linoleum ebédlő-szőnyeg . .	K 18·70

Szövetszőnyegosztályon:

Szövet futószőnyeg . . .	K 1·40
Szövet ágyelő	K 2·70
Szövet ebédlő-szőnyeg . .	K 10·60
Szövet hencsertakaró . .	K 14·—
Szövet garnitur	K 26·50
Kókusz futószőnyeg . . .	K 3·30
Szövet asztalterítő . . .	K 6·25

Katonai gyapju svetterek, nyaksálak stb.

Hátizsák K 5·75, Légpárna 7 kor. Gummilawoirok, Viaszos gyermekkötény K 1·60, Takarók K 3·10, Lábszárvédők 4·50.

Szilárd spiritusz 1 doboz 80 fillér. — Aluminium katonai felszerelések.

Bőrhulladék!
Nagyban és kicsinyben
Postacsomag mintául **bérmentve** 10 kor. utánvéttel.
Stern Miklós
NAGYVÁRAD
Kossuth-utca 4. sz.

KIADÓ
Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fütéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával **azonnal** kiadó. Értekezni lehet a
Nagyváradi Takarékpénztárban, Teleky-u. 2.

BELÉPÉSI FELHIVÁS
a „Polgári takarék- és segélyszövetkezet“
21-ik ÉVTÁRSULATÁBA.

A **„Polgári takarék- és segélyszövetkezet“** 1916. január 1-én uj évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1918. év végéig tart. — Mindenki tetszésszerinti számban jegyezhet üzletrészeket s **minden üzletrész után hetenként 1 korona fizetendő.** A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt

A szövetkezet célja a takarékosságot elő mozditani és önsegélyt nyujtani, amennyiben mindan tag heti betétei által önmagának tőkét gyüjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeremény osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg $^{9}/_{10}$ részét minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti

Vidéki tagok a heti fizetéseket póstai csekklapok utján teljesithetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 50 fillér beiratási dij fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1916. január 1 től kezdődő 21-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 6. sz.) minél előbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1915. december hó.

A „Polgári takarék- és segélyszövetkezet“ igazgatósága.

Belépési felhivás
a Népszövetségi Hitelszövetkezet
IV. évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1916 január 1-én IV-ik évtársulatát nyitja meg.

Az előbbi üzletévek, — dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménynyel folyik.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek már most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi dij üzletrészenként, 10 fillér. 3 év mulva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a reájuk eső nyereséget is.*

A tagok a befizetett összeg $^{4}/_{5}$ részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapirral vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s ki-ki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagassabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

*Vidéki tagok a befizetést posta utján eszközölhetik.

NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MÜVE
IRODA ÉS RAKTÁR:
TELEFON 514. NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM. TELEFON 514.

Értesitjük a m. t. közönséget, hogy a
WOLFRAM LÁMPÁK
ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését. **Csillárok, iviámpák** állandóan nagy választékban kaphatók. **Villamos motorok** $^{1}/_{4}$ lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja **55.** Főszerelő telefonja **55.**

OCCASSIÓ VÁSÁR
deczember hó 25-éig!

Szörme és plüsch-kabátok, bundák, felöltők és kosztümök, valamint bluzok, pongyolák, alsószoknyák és szőrme-árúk, továbbá gyermek-kabátok és ruhácskák a tulhalmozott nagy raktár miatt

karácsonyi occassió árakban árusittatnak

Spitzer
divatáruháza
Rákóczi-út 3.

Ifjabb László-nyomda részvénytársaság, Hajdúnánás